

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.707.065 Національного університету
цивільного захисту України,
доктору наук з державного управління,
професору, заслуженому працівнику освіти
Світлані Домбровській

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Головка Валентина Васильовича на тему: «Державна політика соціального захисту в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензована дисертаційна робота здобувача Головка Валентина Васильовича на тему: «Державна політика соціального захисту в Україні» свідчить про актуальність вибраної теми, обґрунтованість своїх наукових суджень та висновків, а також наукову новизну та цінне практичне значення отриманих результатів.

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

В умовах воєнного стану в Україні, запровадженого внаслідок повномасштабної російської агресії, значна кількість населення перебуває у стані активного пошуку роботи, а постійні джерела їхніх доходів значно скоротились. Природньо, що за цих умов має бути посилено державну підтримку українців, а саме забезпечено необхідний рівень соціального захисту населення в Україні.

Згідно з Конституцією, ознаками України як соціальної держави є соціальна спрямованість економіки, а також закріплення та державні гарантії реалізації соціальних прав громадян. Це зобов'язує державу відповідним чином

регулювати економічні процеси, встановлювати і застосовувати справедливі та ефективні форми перерозподілу суспільного доходу з метою забезпечення добробуту всіх громадян.

Тобто необхідно комплексно вирішувати питання щодо необхідності ефективного охоплення соціальним захистом вразливих груп населення в Україні, а тому питання формування та реалізація відповідної державної політики соціального захисту в сучасних умовах набувають особливої актуальності.

Саме тому потреба у теоретико-методичному і науково-практичному вирішенні окреслених завдань підтверджує актуальність дисертаційної роботи Головка В.В., її важливість, наукову новизну, зумовлює мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження, апробацію і практичне впровадження.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, ступінь їх обґрунтованості та достовірності.

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій щодо напрямів удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення здобувачем таких завдань:

- узагальнити теоретико-методичні підходи до визначення сутності та змісту державної політики соціального захисту;
- виявити особливості формування та реалізації державної політики соціального захисту в зарубіжних країнах;
- охарактеризувати сучасний рівень соціального захисту та визначити результативність формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні;
- з'ясувати проблеми і суперечності формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні;
- обґрунтувати концептуальні засади стратегії формування та реалізації

державної політики соціального захисту в Україні;

- окреслити шляхи трансформації державної політики соціального захисту в умовах європейської інтеграції України;

- визначити напрями удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Об'єктом дослідження здобувач слушно визначив державну соціальну політику, а предметом дослідження – державну політику соціального захисту в Україні.

Теоретичну та методичну основу дисертаційного дослідження складають фундаментальні положення теорії публічного управління та адміністрування, гуманітарних та соціальних наук, наукові праці українських та зарубіжних вчених з питань формування та реалізації державної політики соціального захисту.

Дисертаційне дослідження ґрунтується на використанні системного підходу, який полягає в комплексному дослідженні державної політики соціального захисту. Крім того, у роботі застосовувались методи, які використовуються як на емпіричному, так і теоретичному рівнях, а саме: логіко-семантичний – для поглиблення понятійного апарату та визначення сутності та змісту державної політики соціального захисту; порівняльного аналізу – для дослідження методичних підходів, концепцій, розробок і пропозицій провідних українських та зарубіжних вчених та виявлення закономірностей, відмінностей, особливостей, спільних характеристик державної політики соціального захисту в зарубіжних країнах; системно-аналітичний – для аналізу законодавчих актів та інших нормативних документів щодо особливостей формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні; логічного моделювання та конструювання – для класифікації чинників зовнішнього і внутрішнього середовища, що впливають на формування та реалізацію державної політики соціального захисту; статистичні – для виявлення темпів змін окремих показників, ступеня їх впливу на рівень забезпечення соціального захисту в Україні; аналізу та

синтезу – для оцінки результативності державної політики соціального захисту в Україні; спостереження та теоретичного узагальнення – для розкриття причин, які негативно впливають на рівень соціального захисту в Україні в сучасних умовах; абстрактно-логічний – для узагальнення теоретичних положень, встановлення причинно-наслідкових зв'язків і формування висновків та пропозицій.

Дисертаційне дослідження спирається на нормативно-правові та програмні документи державних органів влади, офіційні матеріали Державної служби статистики України, аналіз зарубіжних і вітчизняних наукових джерел (монографії, статті науковців та фахівців).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в науково-практичному обґрунтуванні теоретичних положень та напрямів удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

уперше:

– обґрунтовано концептуальні засади стратегії формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні на засадах принципу «соціальний захист через економічний розвиток»;

удосконалено:

– шляхи трансформації державної політики соціального захисту в умовах європейської інтеграції України;

– теоретико-методичні підходи щодо напрямів удосконалення державної політики соціального захисту соціально вразливих верств населення та їх активного спрямування в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови регіонів України;

дістали подальшого розвитку:

– категоріально-понятійний апарат науки публічного управління та адміністрування шляхом уточнення змісту поняття «державна політика

соціального захисту»;

– обґрунтування особливостей подальшої модернізації державної політики соціального захисту України;

– узагальнення сучасних світових тенденцій в соціальній сфері в умовах геополітичної нестабільності, нестійкості розвитку глобальної економіки, загострення конкуренції між державами дозволило визначити та систематизувати концептуальні підходи щодо особливостей формування та реалізації державної політики соціального захисту в зарубіжних країнах.

Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури, а також в роботі органів державної влади та у процесі формування державної політики соціального захисту населення.

Теоретичні положення та наукові результати дослідження роботи використано в практичній роботі Управління у справах молоді та спорту Харківської обласної військової адміністрації (довідка № 01-29/1496 від 30.10.2024 р.) та за програмою підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» у Національному університеті цивільного захисту України (Акт впровадження від 15.12.2022 р.).

Тобто висновки та пропозиції здобувача мають, як теоретичне, так і практичне значення.

Повнота викладу основних положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях дисертанта.

Основні положення і результати дослідження висвітлено в 11 публікаціях, із них: 1 – у колективній монографії, 4 – статті у наукових фахових виданнях з публічного управління та адміністрування, 2 – статті в іноземному виданні, 4 – тези конференцій. Загальний обсяг публікацій, що належать особисто

здобувачу, становить 4,5 др. арк., які відповідають стандартам та встановленим вимогам щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

В цілому, слід зазначити, що публікації Головка В.В. повною мірою відображають зміст дисертаційної роботи та отримані висновки.

Загальні висновки дисертації відповідають її змісту, конкретно висвітлюючи отримані наукові та практичні результати дослідження. Слід зазначити, що дисертаційна робота є закінченою науковою працею, в якій містяться нові наукові доробки, що мають певну теоретичну та практичну цінність.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження.

В цілому позитивно оцінюючи прорецензовану дисертаційну роботу, відзначаємо певні зауваження.

1. На рисунку 3.8 дисертаційної роботи «Концептуальні засади модернізації державної політики соціального захисту в Україні» слушно зазначається, що рівень соціального захисту населення в Україні є низьким, а удосконалення відповідних механізмів державної політики сприятиме його підвищенню. Однак здобувач не зазначає, в чому конкретно полягатиме підвищення рівня соціального захисту населення і коли можна вважати, що він став достатнім.

2. В дисертаційній роботі доцільно було б більш детально дослідити сутність та зміст адміністративного та економічного механізмів формування та реалізації державної політики соціального захисту, які обґрунтовує та виокремлює здобувач (С. 48-49).

Втім, вищенаведені зауваження та висловлені побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, яке виконав Головка В.В.

Загальна оцінка дисертаційної роботи.

Дисертація Головка В.В. є завершеним науковим дослідженням, що вирішує конкретне науково-прикладне завдання в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», що полягає в обґрунтуванні напрямів удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Вважаю, що представлена дисертаційна робота на тему: «Державна політика соціального захисту в Україні» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44, а її автор, Головка Валентин Васильович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

ОФІЦІЙНИЙ РЕЦЕНЗЕНТ:

професор кафедри охорони праці та екологічної безпеки
навчально-наукового інституту управління та безпеки населення
Національного університету цивільного захисту України,
доктор наук з державного управління,
доцент

Богдан ЦИМБАЛ